

Olsztyn, 19 kwietnia 2017 r.

Szanowna Pani
Krystyna Dudzińska
Dyrektor Urzędu Pracy
Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Pracy Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie, Al. M. J. Piłsudskiego 64B, 10-450 Olsztyn, Regon: 510928871, NIP: 739-14-23-121

[Dowód: akta kontroli str. 1]

Miejsce kontroli: siedziba jednostki kontrolowanej.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Pani Krystyna Dudzińska, powołana na stanowisko Dyrektora Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie z dniem 10 sierpnia 2009 r.,
- Pani Katarzyna Pietkiewicz, powołana na stanowisko Zastępcy Dyrektora Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie z dniem 12 sierpnia 2009 r.,
- Pani Grażyna Głównczyńska, powołana na stanowisko Zastępcy Dyrektora Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego z dniem 1 lipca 2006 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko- Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Pani Genowefa Macina, inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa 12/2017, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu

Wojewódzkiego w Olsztynie, przewodniczący zespołu kontrolnego;

- Pani Marta Piątek, kierownik Oddziału Pracy, legitymacja służbowa 12/2016, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego;
- Pani Sylwia Kujawa, inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa 10/2015, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego;

na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, nr FK-VI.0030.144.2017 z dnia 3 marca 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 2]

Termin kontroli: 9-10 marca 2017 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 5/2016.

Zakres objęty kontrolą:

Zadania związane z przyznawaniem bonów na zasiedlenie oraz przestrzeganie zasad i trybu wydatkowania środków Funduszu Pracy na ten cel.

Okres objęty kontrolą:

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz art. 111 - 115 ustawy z dnia 20 kwietnia o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 z późn. zm.).

Ilekoć w wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o:

- ustawie – oznacza to ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zm.);
- MRPiPS – oznacza to Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- UPPO – oznacza to Urząd Pracy Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie;
- FP – oznacza to Fundusz Pracy;
- Staroście – oznacza to Starostę Olsztyńskiego;
- Dyrektorze – oznacza to Dyrektora Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie;

- Zastępcy Dyrektora – oznacza to Zastępcę Dyrektora Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie;
- Regulaminie – oznacza to Regulamin Organizacyjny Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego w Olsztynie.

Przepisy prawa obowiązujące w zakresie realizacji zadań związanych z przyznawaniem bonów na zasiedlenie oraz przestrzeganie zasad i trybu wydatkowania środków Funduszu Pracy na ten cel, to:

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. nr 233 poz. 1381);
- rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy „de minimis”, (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006 r., str. 5);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od osób fizycznych od niektórych dochodów (przychodów) podatników podatku dochodowego od osób fizycznych (Dz. U. 2014 poz. 1931).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki

ocenia się pozytywnie.

Przedmiotem kontroli było ustalenie stanu faktycznego, udokumentowanie i ocena działalności podmiotu kontrolowanego pod względem przestrzegania prawa w zakresie realizacji zadań związanych z przyznawaniem bonów na zasiedlenie oraz przestrzeganie zasad i trybu wydatkowania środków Funduszu Pracy na ten cel w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o analizę dokumentów obejmujących przyznawanie bonów na zasiedlenie, akt osobowych osób bezrobotnych, danych statystycznych przedstawionych przez UPPO oraz wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora,

Zastępcę Dyrektora i kierownika Działu Rynku Pracy.

W kontrolowanym okresie, PUP funkcjonował na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Zespołu Urzędów Pracy zatwierdzonego przez Prezydenta Olsztyna Zarządzeniem nr 419 z dnia 21 października 2014 r. oraz przez Zarząd Powiatu w Olsztynie Uchwałą nr 205/4/2014 z dnia 21 października 2014 r., wprowadzony do stosowania przez Dyrektora UPPO zarządzeniem nr 25/2014 z dnia 22 października 2014 r. Regulamin zawierał m. in. załącznik nr 3 - „Zasady funkcjonowania Filii w Dobrym Mieście” i załącznik nr 4 – „Zasady funkcjonowania Filii w Biskupcu”.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

Zgodnie z regulaminem obowiązującym w okresie objętym kontrolą, za realizację kontrolowanego zadania odpowiedzialny był Dział Rynku Pracy (§ 26 regulaminu), który wchodził w skład Centrum Aktywizacji Zawodowej.

Zadania z zakresu przyznawania bonów na zasiedlenie w UPPO i w filiach realizowało łącznie czterech specjalistów ds. programów.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

I. Wewnętrzne regulacje dotyczące przyznawania bonów na zasiedlenie

UPPO w Olsztynie realizował ww. formę aktywizacji przede wszystkim w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także w oparciu o opracowane *Kryteria podziału środków Funduszu Pracy w Urzędzie Pracy Powiatu Olsztyńskiego na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia w 2016 r.* Opracowane kryteria precyzowały, że bon na zasiedlenie może otrzymać osoba bezrobotna :

- dla której urząd nie posiada innej propozycji aktywizacji, w tym oferty pracy na terenie działania urzędu;
- która wykazuje wysoką mobilność, tj. gotowość do zmiany miejsca zamieszkania w celu podjęcia zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej;
- preferowane będą osoby bezrobotne które, dotychczas nie korzystały z finansowej pomocy urzędu pracy, podejmą zatrudnienie lub planują prowadzenie działalności

gospodarczej poza miejscem stałego lub czasowego zamieszkania, planują podjęcie działalności gospodarczej/zatrudnienia bez wsparcia środkami Funduszu Pracy.

[Dowód: akta kontroli str. 2a-5]

Ponadto zgodnie z przyjętymi kryteriami bon musi być przeznaczony na koszty związane z wynajęciem mieszkania (wraz z umowa o pracę należy dostarczyć umowę najmu mieszkania/hotelu). Kontrolujący zwrócili uwagę, że z zapisów ustawy nie wynika obowiązek przedkładania umowy najmu mieszkania. Z wyjaśnień Dyrektora UPPO wynika, że *Zgodnie z art. 66 n ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Starosta, na podstawie umowy, może przyznać bon na zasiedlenie w związku z podjęciem przez niego **poza miejscem dotychczasowego zamieszkania** zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, jeżeli m. in. odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której bezrobotny zamieszka w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie. Jednocześnie ww. przepis określa, że otrzymane środki bezrobotny przeznacza na pokrycie kosztów zamieszkania. Powyższe jednoznacznie określa, że bon wydawany jest w celu zamieszkania/zasiedlenia. Jediną możliwością, aby ocenić czy doszło do faktu zamieszkania/zasiedlenia w miejscowości uzasadniającej odległością wydanie bonu na zasiedlenie jest dostarczenie dokumentu, który może potwierdzić ww. fakt. Takim dokumentem może być umowa najmu lub zaświadczenie wydane przez najemcę, potwierdzające zamieszkanie bezrobotnego we wskazanej miejscowości. Należy zaznaczyć, że urząd w żaden sposób nie wnika w kwoty najmu oraz na jakie cele zostało wykorzystane dofinansowanie. Ideą dostarczenia wymaganych umową dokumentów jest wyłącznie stwierdzenie faktu zmiany miejsca zamieszkania bezrobotnego, co jest istotne dla stwierdzenia, że warunki wydania bonu są dotrzymane.*

Powyższe wyjaśnienia zostały uwzględnione przez kontrolujących.

[Dowód: akta kontroli str. 5, 13]

Uwagę kontrolujących w ww. kryteriach, zwrócił zapis określający, że bon na zasiedlenie otrzyma osoba bezrobotna, która wykazuje się wysoką mobilnością (...). Zdaniem kontrolujących badanie mobilności osoby bezrobotnej na etapie wnioskowania o bon zasiedleniowy jest zbędne. Doradca klienta niezwłocznie po rejestracji określa profil pomocy,

następnie, wspólnie z osobą bezrobotną, opracowuje indywidualny plan działania i ustala możliwe do zastosowania instrumenty oraz inne formy pomocy. Zatem doradca klienta na etapie ustalania profilu pomocy bada predyspozycje osoby bezrobotnej. Ponowne określanie mobilności osoby bezrobotnej, na etapie wnioskowania o przyznanie bonu na zasiedlenie, jest bezzasadne, tym bardziej, że samo złożenie wniosku o tę właśnie formę pomocy wskazuje na mobilność bezrobotnego, jego gotowość i chęć zmiany miejsca zamieszkania w związku z podjęciem zatrudnienia.

Dyrektor UPPO wyjaśniła, że „(...) w pierwszej kolejności bon na zasiedlenie powinna otrzymać osoba bezrobotna, która jest skłonna zmienić miejsce zamieszkania w celu znalezienia pracy, m. in. z przyczyn ekonomicznych. Przyznanie bonu na zasiedlenie osobie bez gotowości do mobilności może spowodować, że osoba taka po krótkim czasie przebywania poza miejscem zamieszkania zdecyduje się na powrót do miejsca zamieszkania(brak asymilacji z nowym otoczeniem). Cel realizacji bonu nie zostanie osiągnięty. Podczas profilowania bada się predyspozycje bezrobotnego do mobilności. Jednym z pytań jest: „Co jest Pan/i w stanie zrobić w celu zwiększenia swoich szans na podjęcie pracy”, jedną z odpowiedzi jest „zmienić miejsce zamieszkania”. Doradca klienta oceniając wniosek bezrobotnego o wydanie bonu na zasiedlenie, mając na uwadze informacje z IPD, dotychczasowe informacje o bezrobotnym oraz uzyskane z przeprowadzonej rozmowy, ocenia gotowość do tzw. Mobilności czyli zmiany miejsca zamieszkania w celu poszukiwania pracy. Bon wydawany jest z uwzględnieniem ww. czynnika na podstawie opinii doradcy klienta oraz kierownika Działu Pośrednictwa i Poradnictwa Zawodowego”.

[Dowód: akta kontroli str. 6-10, 13-14]

Powyższe wyjaśnienia nie zostały uwzględnione przez kontrolujących, do dnia zakończenia kontroli UPPO w Olsztynie usunął z *Kryteriów* (...) zapis dotyczący mobilności, w związku z powyższym odstępuje się od wydawania zaleceń w tym zakresie.

II. Upowszechnianie informacji o możliwości skorzystania z bonów na zasiedlenie

UPPO w Olsztynie informacje o możliwości skorzystania z bonów na zasiedlenie upowszechnia:

- a) podczas sporządzania profilu pomocy (niezwłocznie po rejestracji), przekazuje się informację o formach pomocy, z których może skorzystać osoba bezrobotna,

- b) podczas sporządzania indywidualnego planu działania,
- c) podczas grupowych i indywidualnych informacji zawodowych – osoby rejestrujące się po raz pierwszy obowiązkowo są zapisywani na grupowe spotkania informacyjne, podczas których są przekazywane informacje o formach pomocy świadczonych przez urząd,
- d) poprzez ulotki informacyjne rozmieszczone w siedzibie urzędu,
- e) poprzez stronę internetową urzędu pracy,
- f) podczas spotkań z doradcą klienta lub doradcą zawodowym.

[Dowód: akta kontroli str.11]

III. Dane finansowe

Łączna kwota środków FP na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2016 r. w UPPO w Olsztynie wyniosła **11.861.100 zł**.

Na przyznawanie bonów na zasiedlenie w 2016 r. zaplanowano kwotę **348.240 zł**, w tym:

- 65.695,00 zł – środki Funduszu Pracy;
- 282.545 zł – środki z programu POWER;

W 2016 r. w UPPO w Olsztynie na przyznawanie bonów na zasiedlenie wydatkowano kwotę **348.220,00 zł**, w tym:

- 65.695,00 zł – środki Funduszu Pracy;
- 282.525,00 zł – środki z programu POWER

[Dowód: akta kontroli str. 15-38]

IV. Dane statystyczne

Kontrolujący sprawdzili zgodność danych przedstawionych odnośnie wydatkowania kwoty na bony na zasiedlenie z obowiązującą sprawozdawczością – sprawozdaniem MRPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy za miesiąc grudzień roku 2016. Ustalono, że są one zgodne z danymi umieszczonymi w przedłożonym kontrolującym

sprawozdaniu MRPiPS-02.

[Dowód: akta kontroli str. 39-41]

W 2016 r. w UPPO w Olsztynie 52 osoby bezrobotne złożyły wniosek o przyznanie bonu na zasiedlenie, z czego 47 wniosków rozpatrzono pozytywnie (5 wniosków rozpatrzono negatywnie). Umowy dotyczące pomocy finansowej w formie bonu na zasiedlenie, w 2016 r. zawarto z 46 osobami, bowiem jedna osoba bezrobotna zrezygnowała z podpisania umowy, z dwoma osobami bezrobotnymi rozwiązano umowy jeszcze przed przekazaniem środków finansowych. Do dnia 31 grudnia 2016 r. 15 umów zostało rozliczonych. W 2016 r. dwie osoby dokonały zwrotu przyznanej w ramach bonu na zasiedlenie kwoty.

[Dowód: akta kontroli str. 42-126]

Kontrolujący sprawdzili zgodność danych przedstawionych odnośnie liczby osób, którym przyznano bony na zasiedlenie z danymi zamieszczonymi w sprawozdaniu MPiPS-01. Ustalono, że powyższe dane są ze sobą zgodne.

[Dowód: akta kontroli str. 42-126]

Kontrolujący ustalili, że Starosta Olsztyński wydatkując środki Funduszu Pracy podczas realizacji umów dotyczących pomocy finansowej w formie bonu na zasiedlenie prawidłowo stosował regulujące przedmiotowy zakres przepisy wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej. Przestrzegane były również zapisy wynikające z rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy „*de minimis*”.

Pełna lista zrealizowanych umów dotyczących pomocy finansowej w formie bonu na zasiedlenie, z imieniem i nazwiskiem osoby bezrobotnej, datą złożenia i rozpatrzenia wniosku oraz datą podpisania umowy i przekazania środków w formie tabelarycznej stanowi załącznik do niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W trakcie kontroli zweryfikowano 23 umowy dotyczące pomocy finansowej w formie bonu na zasiedlenie (50%), co drugą pozycję zestawienia „Wnioski o przyznanie bonu na zasiedlenie w 2016 r. rozpatrzone pozytywnie”, znajdującego się w aktach kontroli, począwszy od poz. 2.

[Dowód: akta kontroli str. 127-130]

Kontroli poddano również losowo wybrane wnioski rozpatrzone negatywnie. Kontrolujący ustalili, że wszystkie odmowy dotyczące wniosku o zawarcie umowy dotyczącej pomocy finansowej w formie bonu na zasiedlenie, były zasadne, a uzasadnienia odmów zostały sporządzone w sposób prawidłowy i zrozumiały dla wnioskodawców. Do przyczyn odmownego rozpatrzenia wniosku o zawarcie umowy należało m. in. nieposiadanie statusu osoby bezrobotnej oraz meldunek w pobliżu miejsca zasiedlenia.

[Dowód: akta kontroli str. 131]

V. Procedura przyznawania bonów na zasiedlenie

Zgodnie z art. 66n ust. 1 ustawy, na wniosek bezrobotnego do 30 roku życia w starosta na podstawie umowy może przyznać bon na zasiedlenie w związku z podjęciem przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, jeżeli:

- z tytułu ich wykonywania będzie osiągał wynagrodzenie lub przychód w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto miesięcznie oraz będzie podlegał ubezpieczeniom społecznym;
- odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której bezrobotny zamieszka w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie;
- będzie pozostawał w zatrudnieniu, wykonywał inną pracę zarobkową lub będzie prowadził działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy.

Kontrolujący stwierdzili, że we wszystkich poddanych analizie dokumentach wnioski o przyznanie bonu na zasiedlenie dla osoby bezrobotnej do 30 roku życia składane były na funkcjonującym w urzędzie formularzu wniosku.

Formularz wniosku zawierał następujące elementy:

- dane wnioskodawcy, na które składały się: imię i nazwisko, adres do korespondencji, nr PESEL, nr telefonu, adres e-mail, nr konta bezrobotnego składającego wniosek;
- informacje dotyczące obecnego miejsca zamieszkania;
- informacje dotyczące miejscowości zamieszkania (adres) po podjęciu zatrudnienia, innej

pracy zarobkowej, działalności gospodarczej;

- informacje dotyczące odległości i czasu dojazdu z obecnego miejsca zamieszkania do planowanego miejsca zamieszkania;
- przewidywana wysokość wynagrodzenia/przychodu z tytułu, którego będzie podlegał ubezpieczeniom;
- uzasadnienie celowości przyznania bonu na zasiedlenie (w tej części bezrobotny przedstawiał pisemne uzasadnienie).

Do formularza wniosku dołączane było „Pouczenie”, określające zasady przyznawania bonu na zasiedlenie. Powyższy dokument poza zapisami wynikającymi z art. 66n ustawy zawierał informację o konieczności złożenia zabezpieczenia przyznawanych środków w postaci poręczenia 1 osoby, której miesięczny dochód powinien wynosić co najmniej 2.100 zł brutto. Bezrobotny potwierdzał na piśmie, że zapoznał się z zasadami przyznania bonu na zasiedlenie.

[Dowód: akta kontroli str. 132-136]

Kontrolujący zwrócili uwagę, że zastosowana przez Starostę Olsztyńskiego forma zabezpieczenia zwrotu kwoty bonu na zasiedlenie, w postaci poręczenia osoby fizycznej, nie została określona w regulujących przedmiotowy zakres przepisach ustawy. Jednak mając na uwadze wyjaśnienia Dyrektora, „...iż *Urząd pracy jako jednostka sektora finansów publicznych jest zobowiązana do stosowania zapisów ustawy o finansach publicznych. Przestrzeganie przepisów to nie tylko racjonalne i efektywne wykorzystanie środków publicznych, ale również dbałość o odzyskanie długu. Brak w zapisach ustawowych obowiązku zabezpieczenia wypłacanych środków publicznych nie oznacza, zdaniem urzędu, braku możliwości przyjęcia takich regulacji na drodze cywilnej umożliwiającej odzyskanie należnego zadłużenia. Wypłacanie bonu na zasiedlenie w wysokości 200% przeciętnego wynagrodzenia osobie bezrobotnej w wieku do 30 roku życia, który po otrzymaniu środków zmienia miejsce zamieszkania, a wywiązanie się z warunków umowy bada się dopiero po 8 miesiącach, jest obarczone wysokim ryzykiem. Odzyskanie zadłużenia od osoby, która nie pracuje, nie podaje aktualnego zamieszkania i często nie posiada majątku jest niemożliwe w przypadku dobrowolnej spłaty. Zawierając umowę cywilno-prawną z bezrobotnym Urząd może określić warunki wypłaty środków i jej zwrotu. Zdaniem urzędu praktyka zabezpieczenia zwrotu środków nie jest sprzeczna z przepisami prawa. Należy zaznaczyć, że wprowadzenie zabezpieczenia dofinansowania w postaci poręczenia tylko jednej osoby o dochodach min.*

2.100 zł brutto, nie ograniczyło w żaden sposób dostępu do ww. formy. Urząd od 2014 r. nie zauważył żadnych trudności z uzyskaniem zabezpieczenia. Nie było również odmowy przyznania bonu lub wypłaty środków z powodu braku zabezpieczenia. Przyjęte zabezpieczenie w kilku przypadkach umożliwiło sprawna i szybką spłatę długu”, kontrolujący uwzględnili powyższe wyjaśnienia.

[Dowód: akta kontroli str. 12-13]

Złożone wnioski weryfikowane były przez pośrednika pracy/doradcę klienta, który sprawdzał: wiek wnioskodawcy, wykształcenie, doświadczenie zawodowe, ustalony profil pomocy, czy wnioskodawca dotychczas korzystał z innych form pomocy oraz czy indywidualny plan działania uwzględniał możliwość skorzystania z bonu na zasiedlenie. Pośrednik pracy/doradca klienta sprawdzał także, czy dla osoby bezrobotnej wnioskującej o przyznanie bonu na zasiedlenie, są oferty pracy i czy jest zasadność przyznania bonu na zasiedlenie. Następnie kierownik działu potwierdzał spełnienie kryteriów przyznania bonu na zasiedlenie, a Dyrektor zatwierdzał wniosek do realizacji.

[Dowód: akta kontroli str. 136]

Na formularzu opinii doradcy klienta dotyczącej przyznania bonu na zasiedlenie, osoba bezrobotna potwierdzała własnoręcznym podpisem oraz datą otrzymanie bonu na zasiedlenie wraz z podaniem numeru wydanego bonu oraz z określeniem terminu ważności bonu.

Uwagę kontrolujących zwrócił termin ważności bonu na zasiedlenie, bowiem obowiązujące przepisy nie nakazują określania terminu ważności bonu. Wszystkie zobowiązania osoby bezrobotnej wynikają z zawartej umowy.

Dyrektor UPPO wyjaśniła, że „Obowiązujące przepisy nie nakazują wydając bon na zasiedlenie określać termin jego ważności, ale także nie negują jego określenia. Należy zaznaczyć, że termin ważności bonu nie jest podawany bezrobotnemu na dokumencie wydawanego bonu. Taki termin ustala pracownik wydający bon wpisując orientacyjną datę na dokumencie wewnętrznym (informacja na dokumencie uzasadniającym wydanie bonu). Taka informacja ma wyłącznie charakter wewnętrznej informacji pracownika, nie bezrobotnego, dla którego istotne są zapisy zawarte w umowie. Jednocześnie informuję, że trwają prace nad zmianą druku dokumentu będącego oceną wniosku bezrobotnego. Urząd nie wyklucza zmian w jego treści.”

[Dowód: akta kontroli str. 13]

Kontrolujący nie przyjęli wyjaśnień w powyższym zakresie. W dniu 09.03.2017 r. dokonano zmiany wzoru opinii doradców klienta. Obecnie opinia klienta nie zawiera daty ważności bonu na zasiedlenie w związku z powyższym odstępuje się od wydawania zaleceń w tym zakresie.

[Dowód: akta kontroli str. 137]

UPPO w Olsztynie w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku o przyznanie bonu na zasiedlenie, pisemnie informował wnioskodawcę o sposobie rozpatrzenia wniosku, udzielając dodatkowo instrukcji na temat kroków jakie wnioskodawca powinien podjąć celem dalszego procedowania pozytywnie rozpatrzonego wniosku. W poddanych kontroli sprawach nie było ani jednego przypadku rozpatrzenia wniosku po terminie, a w większości przypadków wnioski były rozpatrywane w ciągu kilku dni od daty wpływu. Bezzwłoczne informowanie bezrobotnych o sposobie rozpatrzenia wniosków o przyznanie bonu na zasiedlenie, należy traktować jako bardzo dobrą praktykę.

[Dowód: akta kontroli str. 139-140]

Jak ustalili kontrolujący, wszystkie pozytywnie rozpatrzone wnioski o przyznanie bonu na zasiedlenie składane były przez uprawnione osoby.

[Dowód: akta kontroli str. 127-130]

Kontrolujący ustalili, że przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie bonu na zasiedlenie, Starosta Olsztyński w okresie objętym kontrolą kierował się obowiązującymi przepisami prawa, badał dokładnie stan faktyczny i zwracał uwagę aby wydatkowanie środków publicznych odbywało się w sposób racjonalny i gospodarny. Wydatkowane środki rozdzielal jasno i przejrzysto, równo traktował wszystkich bezrobotnych składających wnioski.

Kontrolujący ustalili, że w badanych przypadkach, przyznawanie bonu poprzedzone było ustaleniem profilu pomocy i następowało na podstawie indywidualnego planu działania ustalonego dla bezrobotnego. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku Starosta zawierał z wnioskodawcą umowę w zakresie bonu na zasiedlenie dla bezrobotnego podejmującego zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą.

[Dowód: akta kontroli str.147-148]

W Urzędzie funkcjonował wzór umowy zawierający m. in.: nr umowy, datę jej zawarcia, dane osoby bezrobotnej, z którą zawierana była przedmiotowa umowa oraz kwotę przyznania bonu na zasiedlenie. W umowie wskazano termin otrzymania bonu - do 7 dni od

daty podpisania powyższej umowy oraz termin wypłaty środków - do 21 dni od daty otrzymania bonu na zasiedlenie. Powyższy zapis ograniczał osobie bezrobotnej czas na realizację zadań wynikających z art. 66 n ust. 3. Dyrektor wyjaśniła, że „Przepisy regulujące wydawanie bonów na zasiedlenie określają obowiązki zawarcia umowy cywilno-prawnej oraz wydanie bonu. Sama idea zawierania umów cywilno-prawnych, w przypadku bonu na zasiedlenie pomiędzy bezrobotnym a Starostą, pozwala na regulacje na drodze cywilnej, o ile nie są sprzeczne z obowiązującym prawem. Urząd wprowadził pewne regulacje związane z terminami wydawania bonu i terminem wypłaty dofinansowania. Sprecyzowanie terminu jest bardzo istotne szczególnie dla bezrobotnych. Już sam fakt podpisania umowy jest dla bezrobotnego gwarancją otrzymania bonu i dofinansowania, dlatego też po zawarciu umowy nie czekając na wydanie bonu może podjąć próby szukania pracy czy możliwości zawarcia umowy najmu. Określenie terminu jako „niezwłocznie” jest dla bezrobotnego mało precyzyjne. Wydanie bonu nie bezpośrednio po zawarciu umowy powoduje, że bezrobotny ma więcej czasu na szukanie pracy niż 30 dni. Są sytuacje, gdy bezrobotny ustala z pracownikiem, że bon zostanie mu wydany w dniu późniejszym niż w dniu zawarcia umowy (trwa rekrutacja). Aby nie przygotowywać aneksów do umów wydłużających termin wydania bonu, czy wypłaty dofinansowania określono terminy maksymalnie. Nie oznacza to, że w przypadku braku przeciwwskazań nie można wydać bonu w terminie bezpośrednio po zawarciu umowy (takie sytuacje są najczęstsze). Ponadto mogą się zdarzyć sytuacje braku możliwości niezwłocznego wypłacenia dofinansowania np. konieczność zmiany planów w systemie paragrafowym lub zgody WUP na zmiany (projekt POWER). W takiej sytuacji zasadne jest określenie możliwości wypłaty dofinansowania w terminie późniejszym”.

Powyższe wyjaśnienia nie zostały uwzględnione. W dniu 09.03.2017 r. dokonano zmiany wzoru umowy. Obecna umowa, termin na wydanie bonu i wypłatę pomocy finansowej, określa jako niezwłoczny. W związku z powyższym odstępuje się od wydawania zaleceń w tym zakresie.

[Dowód: akta kontroli str.149-152]

W większości przypadków termin otrzymania bonu pokrywał się z datą podpisania umowy a termin wypłaty środków następował tego samego dnia lub w terminie 2-10 dni od daty podpisania umowy (ustalany indywidualnie z osobą bezrobotną). Wzór umowy zawierał również wszystkie zapisy płynące art. 66n ustawy, określające warunki przyznawania bonu na zasiedlenie, dalsze obowiązki wnioskodawcy wiążące się z jego uzyskaniem oraz konsekwencje w przypadku nienależytego wywiązania się z tychże obowiązków. W umowie

wskazano dokumenty potwierdzające spełnianie przez wnioskodawcę warunków płynących z art. 66 n ust. 3 ustawy.

Jednym z elementów zawartych w umowie było zabezpieczenie prawne w postaci poręczenia jednej osoby o dochodach min. 2.100 zł brutto.

[Dowód: akta kontroli str.143-146]

Przepisy ustawy wprowadzone nie przewidują obowiązku zabezpieczenia środków otrzymanych w ramach bonu, jednak Dyrektor złożyła na tę okoliczność wyjaśnienia, o czym pisano na str. 9 wystąpienia pokontrolnego, zaś wyjaśnienia zostały uwzględnione przez kontrolujących.

Ponadto w umowie umieszczono zapis, wynikający z art. 66 n ust. 1 pkt 1 dodając „co najmniej od tego wynagrodzenia”. Z wyjaśnień Dyrektora UPPO wynika, że *„przy zmianie przepisów w 2016 r. dotyczących odprowadzania składek od umów zlecenia, pojawiła się wątpliwość o wysokość odprowadzanych od ww. umów składek w celu wywiązania się z warunków umowy bonu na zasiedlenie. W związku z tym, że z wnioskiem o wydanie bonu na zasiedlenie wystąpiła osoba bezrobotna, planującą pracę na zasadzie umów zlecenia oraz w związku z brakiem jednoznacznej wykładni prawnej, Urząd poddał przepis pod opinię prawną. Z opinii radcy prawnego wynika obowiązek odprowadzenia składek od kwoty minimalnego wynagrodzenia bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenia). Sytuacja nie dotyczy działalności gospodarczej, gdyż dla takiej formy minimalna wysokość składki bez względu na wysokość wynagrodzenia jest określona przez ZUS. Jednocześnie Urząd wystąpił o interpretację prawną do MRPiPS. W dniu 29.06.2016 r. otrzymano pismo, z którego jednoznacznie wynika obowiązek odprowadzania składek od kwoty minimalnego wynagrodzenia”*. Mając powyższą wykładnię Urząd doprecyzował zapis z § 1 ust. 1 pkt 1 umowy. Powyższe wyjaśnienia zostały uwzględnione przez kontrolujących.

[Dowód: akta kontroli str. 11, 153-158]

Kontrolujący zwrócili uwagę, że umowa zawiera zobowiązanie osoby wnioskującej o bon na zasiedlenie, do przedstawienia dokumentu potwierdzającego użytkowanie lokalu w pobliżu miejsca podjęcia zatrudnienia (§ 4 ust. 5). Dyrektor UPPO w Olsztynie złożyła na tę okoliczność wyjaśnienia, o czym pisano na str. 5 projektu wystąpienia pokontrolnego, zaś wyjaśnienia zostały uwzględnione przez kontrolujących.

[Dowód: akta kontroli str. 11, 153-158]

Wraz z zawarciem umowy Starosta przyznawał bezrobotnemu bon na zasiedlenie. W UPPO funkcjonował wzór bonu na zasiedlenie, który zawierał nr ewidencyjny bonu, dane bezrobotnego, tj. imię i nazwisko, nr PESEL, nr rachunku bankowego bezrobotnego, wartość przyznanego bonu oraz datę jednorazowej wypłaty bonu, zgodną z terminem określonym w umowie. Na bonie składał podpis Starosta oraz bezrobotny.

Zmieniono wzór wydawanego bonu na zasiedlenie, obecnie wydawany bon zawiera dodatkowo datę jego wydania oraz obowiązek potwierdzenia otrzymania przez bezrobotnego. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zaleceń w tym zakresie. Ponadto bon zawierał pouczenie o obowiązkach wynikających z art. 66 n ust. 1 i 3 ustawy.

[Dowód: akta kontroli str.159-162]

Kontrolujący ustalili, że we wszystkich skontrolowanych przypadkach, wysokość kwot przyznawanych bonów na zasiedlenie, zgodnie z art. 66n ust. 2 ustawy, nie przekraczała 200 % przeciętnego wynagrodzenia za pracę.

[Dowód: akta kontroli str. 127-130]

VI. Rozliczanie bonów na zasiedlenie

Kontrolujący ustalili, że we wszystkich skontrolowanych przypadkach beneficjenci, zgodnie z art. 66n ust. 3 pkt 1 ustawy, w ciągu 30 dni od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie dostarczali do UPPO dokumenty potwierdzające podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej w postaci m. in. umowy o pracę oraz oświadczenie złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej o spełnianiu warunku, o którym mowa w art. 66n ust. 1 pkt 2 ustawy, jak również inne dokumenty potwierdzające spełnienie wymaganych warunków.

[Dowód: akta kontroli str. 163-169]

Starosta Olsztyński stosowną decyzją orzekał o utracie statusu osoby bezrobotnej w związku z podjęciem zatrudnienia, tudzież innej pracy zarobkowej z datą podjęcia zatrudnienia.

[Dowód: akta kontroli str. 170]

Osobom podejmującym działalność gospodarczą Starosta wystawiał zaświadczenie o pomocy *de minimis*.

W przypadku, gdy beneficjent udzielonej pomocy utracił zatrudnienie, inną pracę

zarobkową, lub zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej, wówczas, zgodnie z art. 66n ust. 3 pkt 2 ustawy, w ciągu 7 dni od dnia powyższego zdarzenia składał w UPPO oświadczenie w powyższym zakresie, jak również w tym czasie składał w UPPO odrębne oświadczenie o podjęciu nowego zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, dołączając dokument potwierdzający kontynuację lub podjęcie nowej aktywności zawodowej, np. umowę o pracę.

[Dowód: akta kontroli str. 169]

Kontrolujący ustalili, że w 21 skontrolowanych przypadkach beneficjenci udzielonej pomocy, zgodnie z art. 66n ust. 3 pkt 3 ustawy, w ciągu 8 miesięcy od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie dokumentowali pozostawanie w zatrudnieniu, wykonywanie innej pracy zarobkowej lub prowadzenie działalności gospodarczej przez okres co najmniej 6 miesięcy, poprzez dostarczanie do UPPO zaświadczenia od pracodawcy o okresie zatrudnienia, potwierdzenia otrzymania wynagrodzenia, wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia z wyszczególnieniem składek na ubezpieczenia społeczne oraz raportu ZUS-U1. W jednym przypadku bezrobotny w okresie 30 dni od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie nie podjął zatrudnienia, a otrzymane środki finansowe zwrócił na rachunek bankowy urzędu. UPPO w formie opinii, dokumentował potwierdzenie wywiązania się z warunków zawartej umowy. Następnie pismem informował beneficjenta, że warunki umowy zostały spełnione, w związku z powyższym umowa wygasa.

[Dowód: akta kontroli str. 183-184]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, że nie stwierdzono nieprawidłowości a Urząd dokonał korekty uchybień, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

a/a

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Marcin Jastrzębski
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej